

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Folketingets § 71-tilsyn

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 2023-24
§71 Alm.del - Bilag 44
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 28-02-2024
Enhed: Psykiatri og Misbrug
Sagsbeh: nff
Sagsnr.:2023 - 2162
Dok. nr.: 99987

Orientering om forlig af to klagesager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol –Ahmadi v. Danmark og Taskiran v. Danmark

Ahmadi v. Danmark

Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtog i august 2023 en orientering om, at en person har anlagt en klagesag (Ahmadi v. Danmark) ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) med påstand om at være blevet udsat for behandling i strid med artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) om forbud mod bl.a. umenneskelig og nedværdigende behandling i forbindelse med en bæltefiksering i 2020.

Patienten blev bæltefikseret i 11 dage fra den 28. december 2020 kl. 11.50 til den 8. januar 2021 kl. 13.10 på Sikringsafdelingen i Region Sjælland.

Patienten klagede til Det Psykiatriske Patientklagenævn over bæltefikseringen, som ikke gav patienten medhold i klagen. Patienten anlagde herefter sag ved byretten, som gav patienten medhold og fandt, at der delvist var sket en krænkelse af EMRK artikel 3, idet tvangsfikseringens udstrækning udover nogle få timer var ulovlig. Patienten fik tildelt 75.000 kr. i erstatning. Region Sjælland ankede dommen til landsretten, som fandt, at hele bæltefikseringen af patienten var lovlig. Patienten klagede herefter til EMD.

Efter en nøje gennemgang af sagens omstændigheder er det regeringens vurdering, at EMD ud fra en konkret vurdering af de samlede forhold i sagen, herunder bæltefikserings længde på 11 dage, og EMD's praksis på området vil komme frem til, at der er sket en krænkelse af artikel 3 i EMRK, hvis sagen skulle realitetsbehandles ved EMD. Det bemærkes i denne forbindelse, at bæltefiksering som udgangspunkt kun må anvendes kortvarigt, jf. psykiatrilovens § 14, stk. 2. Det bemærkes endvidere, at det er muligt at iværksætte alternative tvangsformer på Sikringsafdelingen, herunder aflåsning af patientstue, jf. psykiatrilovens § 18 a, og oppegående tvangsfiksering, jf. § 18 c.

Regeringen har på denne baggrund indgået forlig med patienten. Forliget omfatter en erstatning på cirka 186.000 kr., samt cirka 22.000 kr. i sagsomkostninger, som vil blive udbetalt til patienten senest primo april 2024.

Taskiran v. Danmark

Indenrigs- og Sundhedsministeriet modtog endvidere i september 2023 en orientering om, at en person har anlagt en klagesag (Taskiran v. Danmark) ved EMD med påstand om at være blevet udsat for behandling i strid med bl.a. artikel 3 i EMRK om forbud mod bl.a. umenneskelig og nedværdigende behandling og artikel 6 om adgang til

retfærdig rettergang i forbindelse med to bæltefikseringer i 2021 og en efterfølgende domstolsprøvelse af lovligheden af heraf.

Patienten blev bæltefikseret hhv. otte og to dage i januar 2021 på en psykiatrisk afdeling i Region Hovedstaden.

Patienten klagede til Det Psykiatriske Patientklagenævn, som gav patienten medhold i sagen. Region Hovedstaden anfægtede ikke nævnets afgørelse. Det Psykiatriske Patientklagenævn indbragte efter anmodning fra patienten afgørelsen for domstolene efter reglerne i retsplejelovens kapitel 43 a om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse med påstand om erstatning, jf. psykiatrilovens § 37, stk. 1.

Kapitel 43 a giver en forenklet og omkostningsfri adgang for borgere, som er eller har været administrativt frihedsberøvet, til at få prøvet frihedsberøvelsens lovlighed ved domstolene. Det følger af kapitel 43, at krav mod det offentlige om erstatning for ulovlig frihedsberøvelse efter begæring skal pådømmes under sagen om frihedsberøvelsens lovlighed.

Den 11. januar 2023 afsagde Højesteret dom i sagen og fandt, at adgangen til at få prøvet erstatningskrav efter retsplejelovens kapitel 43 a forudsætter, at der under retssagen er tvist om frihedsberøvelsens lovlighed. Idet Region Hovedstaden ikke anfægtede nævnets afgørelse, var der ikke en tvist herom i sagen, og Højesteret afviste derfor at behandle sagen, der alene vedrørte erstatning. Byretten og landsretten var forinden kommet til det samme resultat. Patienten var på denne baggrund henvist til at anlægge et civil søgsmål ved domstolene mod Region Hovedstaden med påstand om erstatning for den ulovlige frihedsberøvelse. Patienten klagede herefter til EMD.

Regeringen har indgået forlig med patienten. Forliget omfatter en erstatning på cirka 149.000 kr. samt cirka 22.000 kr. i sagsomkostninger, som vil blive udbetalt til patienten senest primo april 2024. Forliget skal ses i lyset af det Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelse om, at de to bæltefikseringer var ulovlige. Denne afgørelse er ikke efterfølgende blevet anfægtet af Region Hovedstaden. Regeringen finder på den baggrund, at patienten har krav på erstatning herfor.

Afsluttende bemærkninger

Regeringen ønsker at understrege, at retssikkerheden for psykiatriske patienter er af høj prioritet for regeringen. Højesterets dom af 11. januar 2023 har derfor givet regeringen anledning til at overveje, om det fremadrettet bør være muligt, at en psykiatrisk patients krav om erstatning kan behandles efter den forenkledede og omkostningsfrie proces efter reglerne i kapitel 43 a, uanset om der for retten er en tvist om lovligheden af den administrative frihedsberøvelse.

Regeringen vil ultimo februar 2024 fremsætte forslag om en række ændringer af psykiatriloven, hvor der på denne baggrund bl.a. vil blive stillet forslag om, at en psykiatrisk patients krav om erstatning kan behandles efter den forenkledede og omkostningsfrie proces efter reglerne i kapitel 43 a, uanset om der for retten er en tvist om lovligheden af den administrative frihedsberøvelse.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde